

Integreringsplan for Lindesnes kommune 2020-2023

Utdanning og kvalifisering

Arbeid

Hverdagsintegrering

Retten til et fritt liv

INNHOLD

DEL 1 - INNVANDRERE OG DERES RETTIGHETER

1. Innledning	3
2. Visjoner for integrering, statlig, regionalt og kommunalt	5
3. Lovgrunnlag	11
4. Innvandrerbefolkningen, demografiske fakta i Lindesnes	13
5. Økonomi	14

DEL 2 - LOKALE TILTAK

6. Lokale tiltak	17
Suksesshistorier fra andre kommuner	25
7. Enslige mindreårige flyktninger	27
8. Intervju med deltakere i Introduksjonsprogrammet	28
Begrepsavklaringer	31
Kilder	31

1. Innledning

1.1.

Mandat for Integreringsplanen i Lindesnes kommune

Planens overordnede mål er å sørge for en struktur som sikrer en helhetstenkning for arbeidet med integrering.

Planen skal innledes med en generell del om innvandrere og deres rettigheter. På grunn av tidsperspektivet for ferdigstillelse av planen skal den avgrenses til primært å gjelde bosatte flyktninger.

Andre del skal inneholde lokale tiltak for å nå målsettingen. Bærende elementer i planen skal være:

- IMDi sin strategi til kommunene, med målsetting om bosetting senest tre måneder etter innvilget opphold, og om overgang til arbeid, utdanning og selvhjelpenhet etter endt introduksjonsprogram.
- Integrering er en prosess der hele kommunen må bidra, både det offentlige tjenestetilbudet, næringslivet, frivilligheten og den enkelte innbygger. Flyktningene må også selv delta aktivt. Deltakelse i nærmiljø, kultur og fritidsaktiviteter er sentralt i integreringsarbeidet.
- Å sikre at oppfølging av den enkelte og den enkeltes familie er godt koordinert. Det skal være spesielt fokus på overganger, for eksempel fra barnehage til skole, fra mottaksskole til nærscole, fra kombinasjonsklasse til videregående opplæring, fra Kvalifiseringsenheten til videregående opplæring, og fra utdanningsinstitusjon til arbeid.

1.2.

Organisering og medvirkning i planarbeidet

Mange kommunale enheter er involvert i arbeidet med å systematisere tiltak og utvikle en god plan på integreringsfeltet. Et viktig mål med planen er å sikre medvirkning fra de ulike tjenesteområdene i kommunene, og å sikre gode om samordnede tjenester på området.

Det ble utpekt en prosjektkoordinator som har hatt ansvar for å kalle inn både styringsgruppe og arbeidsgruppene, og en sekretær for arbeidet. Alle tre kommunene har vært delaktige i arbeidet med integreringsplanen.

Styringsgruppen har bestått av kommunalsjef for Helse og Omsorg, kommunalsjef for Oppvekst, enhetsleder for Kvalifiseringsenheten, og enhetsleder i NAV. Arbeidsgrupper har jobbet med følgende tema: Barn og unge, bolig, økonomi, helse, språkopplæring

for barn og voksne, frivillighet, arbeidsretting av introduksjonsprogrammet, barnehage og enslige mindreårige flyktninger.

1.3.

Oppdragsgiver til kommunen: IMDi

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet er et direktorat underlagt Kunnskapsdepartementet, og har ansvaret for å iverksette regjeringens integreringspolitikk i samarbeid med kommunene.

Direktoratet ble opprettet i 2006, og er tildelt oppgaver som tidligere var plassert i utlendingsdirektoratet.

- Samarbeide med kommunene om bosetting, norsk-opplæring og grunnleggende kvalifisering av flyktninger og deres familiejenforente.
- Følge opp introduksjonsloven, forvalte økonomiske virkemidler innenfor integrerings- og mangfoldsarbeidet.
- Være nasjonal myndighet for tolking i offentlig sektor.
- Følge opp regjeringens handlingsplan mot tvangsekteskap.
- Være pådriver for offentlige tjenester som er tilpasset mangfoldet i befolkningen.
- Drifte mangfolds- og migrasjonsbiblioteket, et spesialbibliotek for kunnskap om innvandring og integrering.
- IMDi har hovedkontor i Oslo og regionale enheter i Narvik, Trondheim, Bergen, Kristiansand og Gjøvik.

Hvert år får noen kommunene forespørsel om å ta imot flyktninger. Politikerne vedtar deretter hvor stort antall flyktninger kommunen har kapasitet til å ta imot. Det har vært en markant nedgang i antall flyktninger som skal bosettes i forhold til foregående år. IMDi har utarbeidet anmodningskriteriene til kommunene som ønsker å bosette flyktninger. Her vektlegges resultater i introduksjonsordningen og mulighet for arbeid.

Regjeringens mål er at 70 prosent av dem som deltar i integreringsprogrammet skal være i jobb eller utdanning etter to års aktivitet.

I 2019 har Mandal kommune har fått anmodning om å bosette 21 flyktninger og Lindesnes har fått anmodning om å bosette 11 flyktninger. Marnardal har besluttet at de ikke skal bosette flyktninger 2019.

2. Visjoner for integrering, statlig, regionalt og kommunalt

2.1.

Kommuneplan for Lindesnes - Bedre sammen

Det er utarbeidet en ny kommuneplan i Lindesnes. Visjonen for den nye kommunen er Bedre sammen. Integreringsplanen samsvarer godt til det overordnede målet i kommuneplanen.

Hovedsatsningsområder:

BÆREKRAFTIG
OG
INNOVATIV

DELTADELSE
OG
SAMFUNNENGASJEMENT

TRYGGHET
OG
TILHØRIGHET

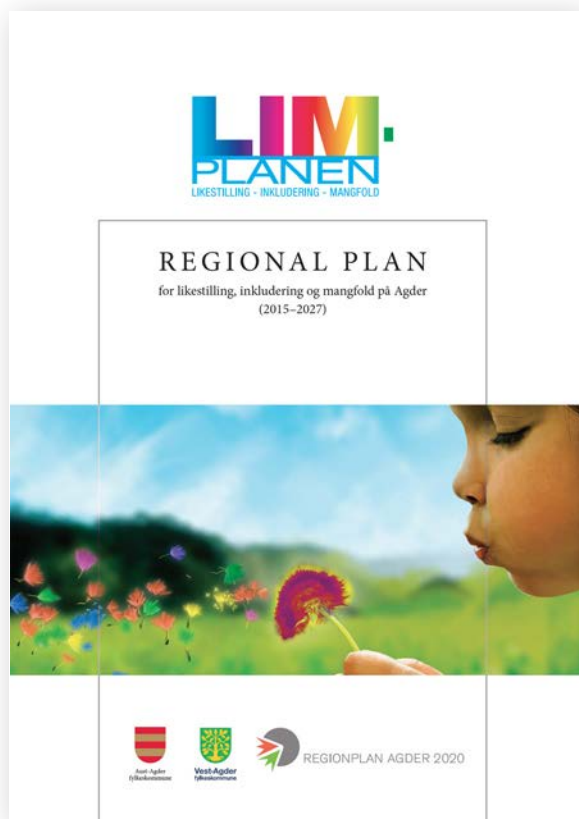
2.2.

Regionplan Agder 2030: Attraktiv, samskapende og bærekraftig

Hovedmålet med Regionplan Agder 2030 er å utvikle Agder til en miljømessig, sosialt og økonomisk bærekraftig region i 2030 - et attraktivt lavutslipps-samfunn med gode levekår.

Regionplan Agder foreslår følgende tiltak for god integrering:

- Øke bruken av kombinasjonsklasser
- Legge til rette for at innvandrere kan bygge videre på sin formelle utdanning fra hjemlandet og sikre en formell godkjent utdanning i Norge.
- Styrke overgangen mellom videregående opplæring og arbeidsliv for unge som strever.

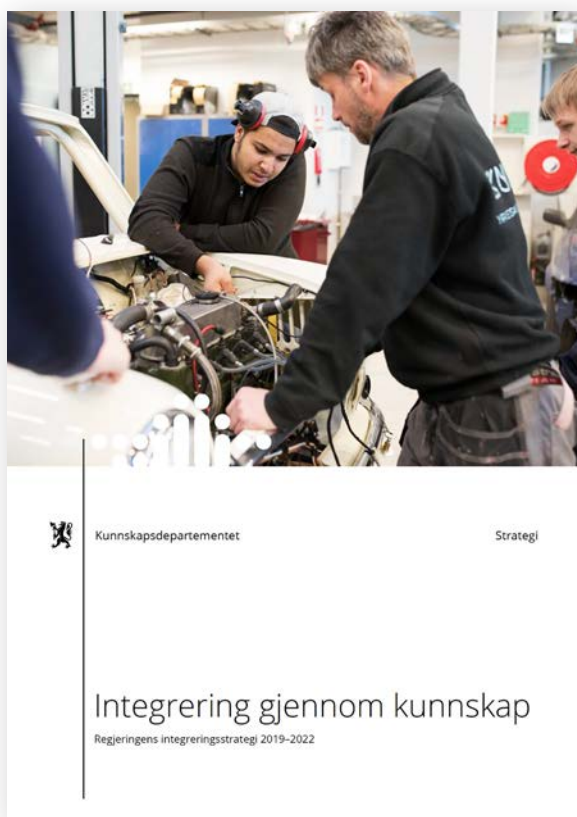
2.3.

LIM planen: Regionplan for likestilling, inkludering og mangfold på Agder 2015-2027

LIM planen er regionens viktigste redskap for å styrke likestilling og levekår.

Det er fem satsingsområder i LIM regionplanen:

- En åpen landsdel med mangfoldig demokrati
- Likestilt utdanning - et mulighetens tre
- Et arbeidsliv for alle
- Tjenester for det enkelte menneske
- Samhold mot trakassering og vold

2.4.

Regjeringens integreringsstrategi 2019-2022: Integrering gjennom kunnskap

Hovedmål i strategiplanen er høyere deltakelse i arbeids- og samfunnsliv.

Strategiplanen har fire satsingsområder:

INNSATSOMRÅDER	MÅL
1. Utdanning og kvalifisering	• Gi barn og unge med innvandrerbakgrunn gode norskkunnskaper, grunnleggende ferdigheter og faglig kompetanse, gjennom likeverdige utdanningsløp fra barnehage til og med videregående skole. • Økt arbeidsdeltakelse blant innvandrere gjennom bedre kvalifisering og utdanning.
2. Arbeid	• Flere innvandrere med godt og stabilt fotfeste i arbeidslivet.
3. Hverdagsintegrering	• Innvandrere skal oppleve økt tilhørighet og deltakelse i samfunnslivet.
4. Retten til å leve et fritt liv	• Forbygge negativ sosial kontroll og bygge ned barrierer for den enkeltes frihet.

Dette er noen av de viktigste tiltakene i integreringsstrategien:

- Regjeringen lanserte den nye strategien i oktober 2018. I denne strategien peker de ut de viktigste tiltakene for å gjennomføre et integreringsløft. Bærebjelken i strategien er en sterk og tydelig satsing på utdanning, kvalifisering og kompetanse.
- Regjeringens integreringsstrategi skal bidra til at barn, unge og voksne får den utdanningen og kompetansen de selv og samfunnet trenger, slik at de kan bli aktive deltakere og bidragsyttere i samfunnet.
- Bedre utdanning og kvalifisering vil bidra til å tette kompetansegapet som fører til at mange innvandrere står utenfor arbeids- og samfunnsliv.
- En tydelig forventning om bedre resultater
- Ønsker å styre bosettingen slik at flere kommer til kommuner som har jobbt tilbud, og som lykkes i integreringsarbeidet.
- Regjeringen vil styrke oppslutningen om de grunnleggende verdier som det norske samfunnet er bygget på.

2.5.

Stortingsmelding 30:

Fra mottak til arbeidsliv

- en effektiv integreringspolitikk

Introduksjonsloven gir rammer for at innvandrere med fluktbakgrunn skal kvalifisere seg til arbeid eller utdanning. På landsbasis har cirka 70 prosent av menn som har deltatt i introduksjonsprogrammet nådd dette målet. Resultatet for kvinner er 50 prosent.

Den norske velferdsmodellen er avhengig av høy arbeidsdeltakelse. Regjeringen legger til rette for å føre en integreringspolitikk som får innvandrere raskt ut i sysselsetting. Medbrakt kompetanse må utnyttes på en mer effektiv måte. Det må legges til rette for at frivilligheten, næringsliv og arbeidsmarked er aktive, slik at den enkelte innvandrер forstår at de har de samme muligheter som majoritetsbefolkningen.

2.6.

Uttalelser fra KS

om regjeringens integreringsstrategi

KS deler regjeringens syn på grunnleggende mål og ambisjoner i integreringsfeltet. Strategien inneholder flere gode tiltak, men finansieringen mangler. KS mener at den statlige finansieringen må gjenspeile ambisjonsnivået i integreringsløftet. KS advarer mot for mye standardisering av introduksjonsprogrammet. Det er nettopp den individuelle tilretteleggingen som har vist seg viktig for kommunene som har lyktes integreringsarbeidet.

Beregningsutvalget som er et felles samarbeid mellom stat og kommunesektor undersøker kostnadsberegningen i introduksjonsprogrammet på årlig basis. Disse viser at kommunens utgifter i dag allerede er høyere enn tilskuddet særlig gjelder dette innenfor språkopplæringen.

3. Lovgrunnlag

3.1.

Introduksjonsloven - Lov om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere

Loven ble innført i 2003, og den har vært revidert mange ganger. Formålet med loven er å styrke ny-ankomne innvandreres mulighet for deltakelse i yrkes- og samfunnsliv, og styrke deres selvstendighet.

Kommunene har ansvar for introduksjonsprogrammet §3 i kapittel 2 sier "Kommunen skal så snart som mulig og innen tre måneder etter bosetting i kommunen eller etter at krav om deltakelse blir framsatt, tilrettelegge introduksjonsprogram i henhold til dette kapittel til person som omfattes av §2. Kommunens plikt gjelder ikke personer som har avbrutt eller avvist deltakelse i introduksjonsprogram." Introduksjonsloven omhandler også norskopplæring for asylsøkere, men dette omfattes ikke av denne planen.

Introduksjonsprogrammet skal være helårlig og på full tid, og det vil si at programmet følger 37,5 timers arbeidsuke og det følger norske arbeidslivsregler for ferie. Programmet varer normalt i to år, men det er mulig å søke om forlengelse ved behov. Hoveddelen av programmet skal bestå av opplæring i norsk og samfunnskunnskap (se kapittelet om skole og utdanning) og arbeids- eller utdanningsrettede tiltak. Opplæringen og tiltak skal beskrives og begrunnes i en individuell plan som skal utarbeides i fellesskap med og tilpasset den enkelte deltaker.

Deltakerne mottar introduksjonsstønad mens de deltar i fullt program. Stønaden utgjør to ganger folketrygdens grunnbeløp. Deltakere under 25 år mottar 2/3 deler av 2 G. Stønaden er skattepliktig og gir ikke pensjons-poeng. Ved fravær får deltakeren trekk i stønaden.

4. Innvandrerbefolkningen, demografiske fakta i Lindesnes

10,5 prosent av befolkningen er innvandrere i Mandal kommune, eller 1 639 personer. 636 av disse er flyktninger og deres familieinnvandrede. 56 prosent av introduksjonsdeltakerne er sysselsatt etter fem år.

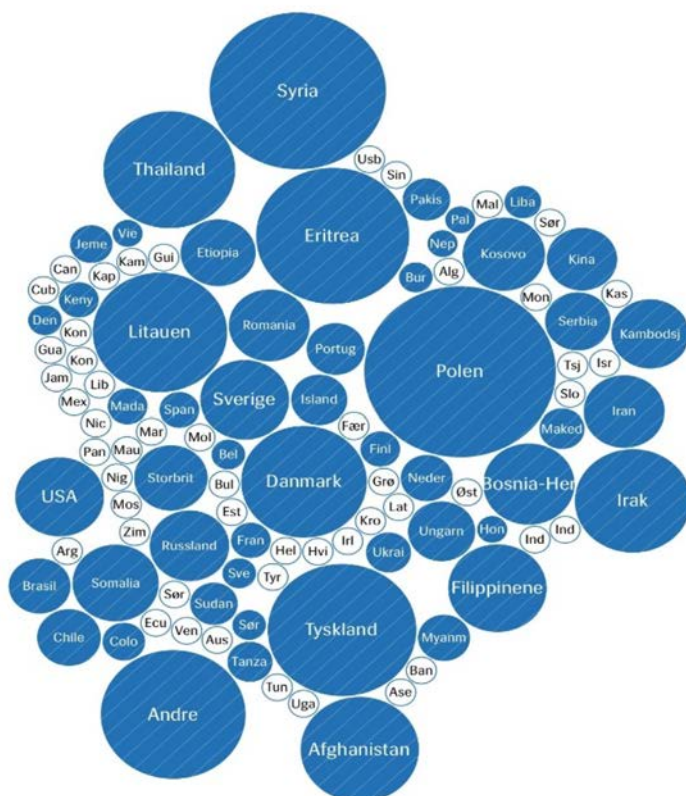
11,7 prosent av befolkningen er innvandrere i Lindesnes, eller 580 personer. 203 av disse er flyktninger og deres familieinnvandrede. 73,8 prosent av introduksjonsdeltakerne er sysselsatt etter fem år.

8,7 prosent av befolkningen er innvandrere i Marnardal, eller 200 personer. 70 av disse er flyktninger og deres familieinnvandrede.

Innvandrere utgjorde i 2019 14,4 prosent av befolkningen.

Når man ser på utdanningsbakgrunn blant innvandrere har de større andel høyt utdannede, men også høyere andel lavt utdannede. I gruppa med lavt utdannede er det analfabeter og morsmålslesere. I den etnisk norske befolkningen er det ingen uten grunnutdanning siden skolegang er obligatorisk i Norge, mens grunnutdanningen mangler eller er svak i de områdene flyktningene kommer fra.

Alle sirklene med blå farge viser landbakgrunn i Lindesnesregionen:

Det er flest bosatte fra Polen (266) i når man ser på alle tre kommuner. Tyskland (220) kommer som nummer to på lista. Det er (208) personer fra Syria. 119 personer kommer fra Afghanistan. 127 personer fra Eritrea, 126 personer fra Litauen, 107 personer fra Thailand, 104 personer fra Danmark, 76 personer fra Romania, 70 personer fra Bosnia Hercegovina, 67 personer fra Filippinene, 66 personer fra Irak, 49 personer fra Sverige, 38 personer fra Iran.

Utvikling i antallet bosettinger i Lindesnes:

Bosettingstallene har vært forholdsvis jevne over tid, med unntak av ekstraordinært høye tall i perioden 2015-2017.

5. Økonomi

5.1.

Kommunal økonomi

IMDi forvalter tilskudd til kommunene. Kommunene får integreringstilskudd, tilskudd til enslige mindreårige asylsøkere, og tilskudd til norskopplæring for voksne innvandrere. Kommunene kan også søke om tilskudd til flyktninger med nedsatt funksjonsevne. Integreringstilskudd for bosatte flyktninger og deres familiegjenforente blir utbetalt over femårsperiode. Integreringstilskuddet skal dekke kommunens gjennomsnittlige merutgifter til bosetting av flyktninger. Vilårene for å få utbetalt tilskudd er at kommunene gjennomfører aktiviteter og tiltak som har som formål å bidra til rask bosetting og høy deltakelse blant innvandre i arbeid og samfunnsliv. Det gis ekstratilskudd for personer over 60 år og for barn i barnehagealder.

Integreringstilskuddet er ment til å finansiere kommunens utgifter til:

- innvander- og flyktningkontortjenester
- bolig- og boligadministrasjon
- introduksjonsprogram og introduksjonsstønad
- sysselsettingstiltak
- yrkeskvalifisering og arbeidstrening
- sosialkontor og sosialtjenester
- barne- og ungdomsverntjenester
- tolketjenester
- barnehagetjenester
- integreringstiltak i grunnskolen
- kultur- og ungdomstiltak
- utgifter til kommunale helsetjenesten
- omsorg for personer med rusproblem
- støttekontakt

Listen over hva integreringstilskuddet skal brukes til er lang, og kommunene må beregne kostnadene i ettertid. Først når den enkelte flyktning er selvfinansiert kan regnskapet gjøres opp. Tilskuddene er ikke øremerkede. Selv om det kan være overskudd av integreringsmidler i ett år, kan de neste årene være kostnadskreven for kommunen. Altså må et eventuelt overskudd eller underskudd vurderes etter flere år. Flyktninger som kommer til Norge uten nødvendig kompetanse til norsk arbeidsliv eller utdanning kan ha behov for lengre opplæringsløp enn integreringstilskuddet er beregnet til. Personer regnes som voksne fra og med det året de fyller 18 år. Tilskuddene betales ut etter innvandrere som er registrert i folkeregisteret. Barnehagetilskudd skal bidra til særskilt tilrettelegging for nyankomne flyktningbarn, som for eksempel tospråklige assistenter.

I denne planen gis det en oversikt over tilskudd som er aktuelle for kommunen, og gjelder bosatte flyktninger og deres familiegjenforente.

SATSER FOR INTEGRERINGSTILSKUDD I 2019

Integreringstilskudd	år 1 (2019)	273 000,- enslige voksne
Integreringstilsk.	år 1 (2019)	190 000,- voksne
Integreringstilsk.	år 1 (2019)	190 500,- barn
Integreringstilsk.	år 2 (2018)	242 000,-
Integreringstilsk.	år 3 (2017)	172 000,-
Integreringstilsk.	år 4 (2016)	85 500,-
Integreringstilsk.	år 5 (2015)	71 600,-
Integreringstilsk.	år 1 (2019)	187 000,- enslige mindreårige
Barnehagetilsk.	år 1 (2019)	26 000,- engangstilskudd
Eldretilsk.	år 1 (2019)	171 800,- engangstilskudd

Tilskuddet vedtas sentralt og justeres årlig.

Intensjonen er at innvandrere skal være ferdig kvalifisert etter endt introduksjonsprogram. Erfaring viser at det ofte tar mange år før hele familier er selvforsørget.

5.2.**Tilskudd til norskopplæring for voksne innvandrere**

Målet med tilskuddet er at alle innvandrere som kommer til Norge gjennomfører minst 600 timer opplæring i norsk og samfunnskunnskap, og prøver i norsk og samfunnskunnskap etter kapittel 4 i Introduksjonsloven. Det er Kompetanse Norge som har oppdraget med tilrettelegging og gjennomføring av tester.

For personer som kom i målgruppa fra og med 1. januar 2018 må kommunen registrere vedtak om opplæring i norsk og samfunnskunnskap for at persontilskuddet skal bli utbetalt. Tilskuddet bli utbetalt i tre år. Det er to forskjellige satser alt etter hvor flyktningen kommer fra. Satser for persontilskudd i 2019 (årstallene i parentes indikerer året personen kom inn i målgruppa).

Personer fra Vest-Europa, Nord-Amerika, Australia og New-Zealand blir kompensert med lav sats.

Persontilskudd for innvandrere fra Afrika, Asia, Oseania (unntatt Australia og New Zealand), Øst - Europa, Sør Amerika og mellom Amerika blir kompensert med høy sats.

TYPE PERSONTILSKUDD	LAV SATS	HØY SATS
Tilskudd per pers år 1 (2019)	13 900,-	32 300,-
Tilskudd per pers år 2 (2018)	25 000,-	64 500,-
Tilskudd per pers år 3 (2017)	15 600,-	45 000,-

I tillegg får alle kommuner som har mellom 4 og 150 elever grunntilskudd på kr 575 000,-. Dette vil alle de tre kommunene som blir slått sammen miste, siden den nye kommunen sannsynligvis vil ha over 150 elever i undervisning.

Elevene kan få opptil 3 000 timer hvis de har lite skolebakgrunn fra hjemlandet. Eleven får vedtak om at dette er nødvendig. Gjennomsnittlig dekker tilskuddet fra staten 16 timer undervisning i uka i cirka to år. Undersøkelser viser at gjennomsnittlig tar elevene ut ca. 1 000 timer før de går over i annen utdanning eller arbeid.

6. Lokale tiltak

Antall flyktninger som IMDi ber kommunen bosette er svært varierende. De siste to årene har det vært en markant reduksjon i antall bosettinger. På bakgrunn av dette er det sannsynlig at antall bosatte flyktninger vil reduseres de nærmeste årene. Når bosetting i kommunene går ned må tilbudet reduseres tilsvarende. Det vil på sikt ikke være grunnlag for å lage spesielle ordninger for flyktninger, men viktig å lage gode ordninger i det ordinære tjenesteapparatet.

Alle flyktninger med opphold i Norge skal bo i en kommune. Bosetting og integrering av flyktninger er en kommunal oppgave, og kommuner som bosetter flyktninger mottar tilskudd fra Staten. Lindesnes kommune skal legge til rette for et tjenestetilbud til flyktninger på lik linje med andre bosatte i kommunen i det ordinære tjenesteapparatet.

TILTAK:

- **Bosatte flyktninger er ordinære innbyggere i Lindesnes kommune.**

På enkelte områder er det imidlertid nødvendig med spesielle tiltak for å lykkes med integreringen. Regjeringens integreringsstrategi peker på tre hovedutfordringer, nemlig lav sysselsetting og kompetanse-gap, utenforskap og negativ sosial kontroll. Hovedmål for strategien er høyere deltakelse i arbeids- og samfunnsliv, og innsatsområdene er som tidligere nevnt delt inn i fire innsatsområder, nemlig utdanning og kvalifisering, arbeid, hverdagsintegrering og retten til å leve et fritt liv.

De lokale tiltakene er delt inn etter samme innsatsområder.

6.1.

Utdanning og kvalifisering

MÅL:

- **Gi barn og unge med innvandrerbakgrunn gode norskkunnskaper, grunnleggende ferdigheter og faglig kompetanse, gjennom likeverdige utdanningsløp fra barnehage til og med videregående opplæring.**
- **Øke arbeidsdeltakelsen blant innvandrere gjennom bedre kvalifisering og utdanning.**

God og rask integrering forutsetter egnet bolig, barnehageplass til familier med små barn, og et godt skoletilbud for barn, unge og voksne, et forsvarlig helsetilbud, kvalifisering mot jobb og utdanning og deltakelse i kultur- og fritidsaktiviteter. Dette forutsetter at alle tjenestområder blir involvert i arbeidet, og at samhandling systematiseres og struktureres på tvers av enheter i kommunen.

Utdanning er sentralt for sysselsetting og bedre levekår, og det er samfunnsøkonomisk lønnsomt. Det er også viktig for tillit og tilhørighet hos den enkelte. Prognoser viser en sannsynlig mangel på kompetanse innen flere sektorer, blant annet knapphet på arbeidskraft som har fag- og yrkesutdanning. Formell kompetanse er i økende grad en forutsetning for å komme inn i, og bli værende i arbeid. Svekket etterspørsel etter ufaglært arbeidskraft og skjerpet konkurranse om jobber med lave krav til kvalifikasjoner, tilsier at satsing på utdanning og kvalifisering blir enda viktigere framover.

6.1.1

Kvalifisering av voksne flyktninger

Programrådgiverne har ansvar for veiledning, koordinering og saksbehandling av deltakere i introduksjonsprogrammet, samarbeid med skolene, arbeidslivet og andre samarbeidspartnere. De er også ansvarlige for å koordinere samarbeidet med andre etater. For å lykkes er det viktig med tett oppfølging i perioden før og i introduksjonsprogrammet. Normtall fra Mandal kommunes integreringsplan for perioden 2015-2018 ønske videreført Dette innebærer at hver programrådgiver følger opp 20 introdeltakere.

At flere skal få formelle kvalifikasjoner gjennom utdanning og i introduksjonsprogrammet er et tydelig ønske i regjeringens integreringsstrategi. Utdanning er svært viktig for å få et stabilt og godt fotfeste i norsk arbeidsliv. Mange flyktninger som kommer til Norge har lite eller ingen utdanning. Spesielt for disse er å fullføre et utdanningsløp langt og krevende. Erfaring viser imidlertid også at innvandrere med høy utdanning og kompetanse har utfordringer med å få denne godkjent og eventuelt komplettert med nødvendig tilleggsutdanning. Kommunene har opprettet tett samarbeid med Mandal videregående skole og Karriere Lindesnes, og ansatte deltar også på åpne dager på Universitetet.

Alle som bor i Norge må kunne snakke og forstå norsk. Det er en forutsetning for deltakelse i samfunns- og arbeidsliv, og for den enkeltes frihet og selvstendighet.

Også i arbeidslivet er det i økende grad krav til norsk ferdigheter.

Introduksjonsloven omhandler retten og plikten til norsk og samfunnskunnskap i Introduksjonsprogrammet. Den gjelder for personer mellom 16 og 67 år. Deltakerne kan få vedtak om behovsprøvd gratis norskopplæring opptil 3000 timer. Opplæringen må være gjennomført innen fem år. Det er obligatoriske avsluttende prøver i både norsk og samfunnskunnskap. Vilkåret for innvilgelse av søknad om permanent oppholdstillatelse og statsborgerskap er dokumentert gjennomført opplæring og godkjente prøver. Det er Kvalifiseringsenheten som har ansvar for opplæring etter læreplanen i norsk og samfunnskunnskap. I tillegg har enheten ansvar for norskprøver, samfunnskunnskapsprøver og statsborgerprøver.

Mange av flyktningene som bosettes i kommunen har mangelfull eller ingen grunnskoleutdanning. De har derfor rett til grunnskole. Kvalifiseringsenheten er med i et forsøk i regi av kompetanse Norge som heter FVO – Forberedende voksenopplæring. Deltakerne i FVO får opplæring 30 timer i uka i fagene norsk, matematikk, engelsk, samfunnsfag og naturfag. 30 timer i uka oppfyller kravet til fult introduksjonsprogram. Målet med FVO er grunnskoleeksamen, slik at deltakeren kan søke videregående skole. Gjennom dette forsøket får introdeltakerne mulighet til å få norskopplæring samtidig med at de fullfører grunnskolen.

Dette betyr at Kvalifiseringsenheten gir opplæring både i norsk og samfunnskunnskap og FVO.

FVO – organisering:

Det gis opplæring i fem fag i moduler, der deltakerne får godkjent en modul i faget før han/hun kan gå over i neste modul.

Norskopplæring:

Dette er opplæring i norsk og samfunnskunnskap i grupper for deltakere som ikke har rett eller behov for grunnskole for voksne. Kvalifiseringsenheten tilbyr opplæring i nivåene A1-B2. A1 er basisbruker, et lavt

nivå, mens B2 er selvstendig bruker, nivået for å kunne søke høyere utdanning.

Kvalifiseringsenheten ønsker å tilby språkpraksis for elever på A1-nivå med pedagogoppfølging.

Programrådgiver følger elever opp i arbeidspraksis sammen med undervisning noen dager per uke i arbeidspraksisperioden.

Det gis i tillegg opplæring i engelsk for deltakere som trenger å fullføre engelsk på grunnskolenivå.

Det lages individuelle opplæringsløp i samråd med den enkelte deltaker, og utfra den enkeltes kompetanse og bakgrunn. Den individuelle planen er et enkeltvedtak etter forvaltningsloven.

Kvalifiseringsenheten arrangerer "Praten" sammen med frivillige. I tillegg jobbes det med å få til et leksehjelpstilbud sammen med frivillige lag og foreninger.

TILTAK:

- Programrådgivere skal veilede, koordinere og saksbehandle for deltakerne i introduksjonsprogrammet
- Programrådgivere skal følge opp 20 introduksjonsdeltakere per rådgiver.
- Kvalifiseringsenheten har ansvar for å tilby norsk og samfunnskunnskap.
- Kvalifiseringsenheten tilbyr forberedende voksenopplæring (FVO).
- Deltakere som ikke når målsetting om arbeid eller utdanning etter endt introduksjonsprogram følges tett opp mot arbeid eller utdanning med bemanning, en veileder per 20 flyktninger.
- Ansvar for språkpraksis med pedagogoppfølging på arbeidsplassen legges til Kvalifiseringsenheten
- Ansvar for arbeidspraksis legges til NAV

6.1.2.

Kvalifisering av minoritetspråklige voksne (KMV)

Et tverrfaglig samarbeidsprosjekt som ble igangsatt i 2017 av regionens fem kommuner (Mandal, Lindesnes, Marnardal, Audnedal og Åseral), Vest-Agder fylkeskommune, ved Karriere Lindesnes og NAV-oppfølging i hele regionen.

Prosjektet finansieres med 70 prosent av kommunene og 30 prosent av fylkeskommunen. I tillegg er det søkt om og innvilget skjønnsmidler fra Fylkesmannen. Skjønnsmidlene er brukt til å drive et innovativt kompetansehevingsprogram for ansatte.

KMV er nyskapende ved at det går på tvers av forvaltningsnivåene. Prosjektets formål er nettopp innovasjon i kvalifiseringsarbeidet for voksne innvandrere.

Målet med prosjektet er at førstelinjen i kvalifiseringsarbeidet skal videreføre prosjektets innovasjoner og samarbeid. Erfaring har vist at det er viktig å styrke arbeidet med kvalifisering av innvandrere for norsk utdannings- og arbeidsliv.

Utfordringene i denne gruppa er at flyktninger kommer med forskjellig utdannings- og arbeidserfaring.

Både prosjektets deltakere og arbeidsgruppa foreslår at prosjektet videreføres med mulighet for endring av antall medlemmer når tre kommuner blir til en.

TILTAK:

- Det må jobbes aktivt for å kvalifisere minoritetspråklige mot arbeid og utdanning.

6.1.3.

Kombinasjonsklassen

Kombinasjonsklassen ved Mandal videregående skole ble opprettet skoleåret 2016/2017. Tilbudet er et samarbeidsprosjekt mellom Mandal kommune ved Kvalifiseringsenheten og Vest-Agder fylkeskommune ved Mandal videregående skole. Bakgrunnen for at tilbudet ble opprettet var at ungdom fra 16 år og oppover,

som ikke har fullført grunnskole, eller er kommet som flyktning seint i grunnskolealder skal få opplæring sammen med jevnaldrende og bli integrert i et ungdomsmiljø.

I Regionplan Agder 2030 anbefales økt bruk av kombinasjonsklasser. Elevene får grunnleggende opplæring på videregående skole uten at de bruker av ungdomsretten. Dette betyr at de fortsatt har tre års rett til videregående opplæring etter avsluttet tilbud.

Kombinasjonsklassen holder fysisk til i lokalene til Mandal videregående skole. Det er pedagoger fra Kvalifiseringsenheten og Mandal videregående som står for det pedagogiske opplegget og undervisningen.

Målet er at elevene skal bli bedre forberedt til å gjennomføre videregående skole. Elevene får mulighet til å bli kjent med de forskjellige studieretningene som finnes i videregående opplæring, slik at de raskere kan ta valg om programområder.

I Kombinasjonsklassen får elevene opplæring i fagene norsk, matematikk, engelsk, samfunnsfag, naturfag og kroppsøving. Undervisningen er nivåddifferensiert i modulene til FVO. Elevene har mulighet til å få standpunktkarakter i fagene, og mulighet til å ta grunnskoleeksamen. Noen elever ønsker å forbedre karakterene, slik at de kan fortsette på ønsket fagområde.

I 2017 kom det en lovendring som sier at videregående opplæring kan være en del av introduksjonsprogrammet for bosatte flyktninger. Deltakerne blir fulgt tett opp av programrådgivere.

TILTAK:

- Ungdom på videregående nivå med flyktning-bakgrunn tilbys grunnleggende opplæring i kombinasjonsklasse uten at de bruker av ungdomsretten.

6.1.4.

Grunnskole for barn

Mottaksskolen ved Kvalifiseringsenheten har siden 2007 vært et innføringstilbud til nyankomne minoritetspråklige barn som blir bosatt i Marnardal, Lindesnes og Mandal kommune. Elevene kartlegges og får vedtak etter § 2-8 i Opplæringsloven, og opplæring

etter læreplanen i grunnleggende norsk for språklige minoriteter. Loven åpner også for tospråklig fagopplæring og om nødvendig morsmålsopplæring. I mottaksskolen får elevene faglig og sosial kompetanse, slik at de er forberedt når de overføres til nærscole. Eleven kan gå to år i Mottaksskolen, men det vanligste er at de går ett til ett og et halvt år før de er i stand til å følge undervisningen i den ordinære skolen.

Mottaksskolen er organisert i Kvalifiseringsenheten, og er lokalisert i Furulundsgate 12. Elevene deler skolegård med elevene på Furulunden skole og Blomdalen skole. Hovedtyngden av elever i Mottaksskolen er barn til flyktningfamilier som blir bosatt i kommunen.

Fram til høsten 2017 har alle minoritetspråklige barn i grunnskolealder (1.-10. klasse) i Mandal, Lindesnes og Marnardal kommuner hatt anledning til å gå i Mottaksskolen. Når elevene blir overført til nærskolen har de gjennomgått en kartlegging. Høsten 2017 ble det en markant nedgang i antall minoritetspråklige elever, og dette medførte at tilbudet ble redusert til å gjelde for barn fra 5. til 10. klasse.

Samarbeidet mellom mottaksskolen og nærskolene er viktig for å lette overgangen til nærskolen. Dette samarbeidet starter med en gang eleven kommer til kommunen. Samarbeidet med for eksempel videregående skole, ABUP, PPT, integreringsavdelingen på NAV, familiens hus, barnevern og øvrige kommunale tjenester er også viktig for en god integrering for barna.

Alternativet til mottaksskole er at elevene starter direkte i nærskolen når de kommer til Lindesnes.

Utfordringen med å organisere tidlig språkopplæring i mottaksskole, er at elevtallet er uforutsigbart. Elevtallet påvirkes av antall arbeidsinnvandrere, antall bosettinger og hvor mange barnefamilier og familieegjenforente som bor i vårt område.

Kvalifiseringsenheten og mottaksskolen har god kompetanse på det kulturelle og flerspråklige fagområdet, og kan bli brukt som en ressurs opp imot de andre nærskolene i Lindesnes kommune.

Tiltak:

- Alle barn med flyktningebakgrunn fra 1. til 10. klasse tilbys særskilt språkopplæring eller innføringstilbud.
- Kvalifiseringsenheten brukes som en flerspråklig ressurs i skolene.

6.1.5. Barnehage

Introduksjonsloven omhandler kommunens ansvar for å sørge for at innvandrerne som ankommer kommunen skal ha et tilbud om introduksjonskurs senest tre måneder etter ankomst. For at dette skal fungere er det nødvendig at familier med barn får barnehageplass.

Lindesnes vil nå få mulighet til å bosette flyktninger der det er ledig barnehageplass.

Flyktningfamilier med barn under skolepliktig alder er avhengige av barnetilsyn for at begge foreldrene skal kunne delta i introduksjonsprogrammet.

TILTAK:

- I samarbeid med barnehagene sikrer kommunen muligheten for barnehageplass innen tre måneder.

6.2. Arbeid

MÅL:

- Flere flyktninger med stabilt og godt fotfeste i arbeidslivet

Arbeidslivet er en viktig arena for inkludering og integrering. Arbeidskraft er den viktigste og mest verdifulle ressurs. For den enkelte bidrar arbeid til selvstendighet og selvrealisering og til utvikling av nettverk. Det gir økt tilhørighet til samfunnet, motvirker fattigdom og utjevner sosiale forskjeller. Det at arbeidskraften anvendes på en god måte er viktig for den samlede verdiskaping i landet. At flest mulig

bidrar i arbeidslivet er viktig for samfunnets bærekraft.

At innbyggerne i Lindesnes kommune er godt rustet for utdanning og næringsliv er et mål i kommuneplanen.

Regjeringens hovedgrep i den nye integreringsstrategien er å stimulere arbeidsgiver til økt bevissthet om mangfold som ressurs, og å forbedre og styrke kvalifiserings- og arbeidsmarkedstiltak.

For at flyktning og innvandrere skal komme i arbeid er det nødvendig med aktive aktører.

De tre tidligere kommunene har lang erfaring med tett samarbeid med lokalt næringsliv og lag og foreninger. Stortingsmelding 30 anbefaler tidlig arbeidsmarkedsfaglig veiledning for deltakere i introduksjonsprogrammet. NAV har høyt fokus på arbeid og utdanning. Det er viktig både tidlig i introduksjonsløpet og mot slutten av programtiden. Programrådgiverne har høy arbeidsmarkedskompetanse, og tett kontakt med arbeidsgivere i hele kommunen. NAV får rekrutteringsoppdrag fra arbeidsgivere som trenger arbeidskraft. Ansatte har god kunnskap om tilgjengelige arbeidsrettede tiltak for å gi en tidlig arbeidsrettet oppfølging. Programrådgiverne har enkel tilgang til statlige virkemidler som for eksempel "Arbeidsnorsk med praksis". Det er etablert samarbeider med privat næringsliv om flyktninger som ønsker å etablere egne foretak.

TILTAK:

- Opprette faste arenaer for samarbeid med næringslivet.
- Alle kommunens enheter skal tilby praksisplass for flyktninger.
- Arbeidspraksis skal følges tett opp av programrådgiver.
- Tilby arbeidsnorsk (statlig tiltak) til flyktninger som har behov for ytterlig styrking av norsk etter endt introduksjonsprogram.
- Deltakere som ikke når målsetting om arbeid eller utdanning etter endt introduksjonsprogram følges tett opp mot arbeid i tilskuddsperioden. Bemanning - en veileder per 20 flyktninger.

6.3.

Hverdagsintegrering

MÅL:

- Innvandrere skal oppleve økt tilhørighet og deltakelse i samfunnslivet

Med hverdagsintegrering menes den holdning majoritetsbefolkningen har til innvandrere, og hvordan vi i dagliglivet vårt forholder oss til mennesker fra andre kulturer. Barrierer for deltakelse i den første fasen i et nytt land, er språk og kultur.

Hverdagsintegrering skjer i møtet med mennesker, og kan ikke vedtas eller gjøres av det offentlige alene. Innvandrere møter det norske samfunnet på mange arenaer, også gjennom ulike offentlige tjenester. Barn deltar i barnehage og skole, og foreldre forventes å engasjere seg i samarbeidet med disse.

Regjeringen ønsker spredt bosetting i landet. De foreslår imidlertid at det ikke plasseres nye flyktninger i et område med mer enn 30 prosent innvandrere, at kommunens evne til å integrere vektlegges, og at flyktninger bosettes der det er gode jobbmuligheter. I Lindesnes kommune ønsker vi bosetting i nærheten av offentlig kommunikasjon og barnehage for å lette mulighetene for å lykkes med integreringen. Ikke mange flyktninger har sertifikat og bil. De som ikke bor sentrumsnært er avhengige av buss for å komme seg til barnehage, skole og jobb, i tillegg til i butikker og på fritidstilbud.

Miljøterapeutene i NAV har ansvar for bosetting og miljøarbeidet i hele tiltaksperioden. I dette ligger blant annet kontakt med boligkontor, IMDi og eventuelt asylmottak før bosetting, og offentlige instanser i forbindelse med bosettingen, etablering i hjemmet, biveiledning, koordinering av behov for helsehjelp, økonomiveiledning, veiledning i samarbeid med barnehage og skole for familien, kostholdsveiledning, og tilrettelegging for fritidsaktiviteter. For å lykkes med integreringen er tett oppfølging nødvendig, spesielt i etableringsfasen, og det er viktig at det avsettes tilstrekkelig ressurser til dette.

En viktig del av hverdagsintegreringen er nærmiljøet, herunder frivillige organisasjoner. Mange frivillige organisasjoner arbeider aktivt for å fremme integrering av innvandrere.

Som en del av arbeidet med integreringsplanen har kommunen hatt ressurstreff med lag og foreninger

fra de tre tidligere kommunene. Hensikten med treffet var å drøfte hvordan vi bedre sammen kan lykkes med integreringen av flyktninger. Representanter fra barne- og ungdomsrådet var også til stede.

Tiltak som flere møtearenaer, bruk av kommunale bygg til frivillig arbeid, flyktningvenner, fast kontaktperson i kommunen, og leksehjelp ble trukket frem. Det ble også gitt en oversikt over forskjellige prosjektmidler som kan søkes om, både kommunale, fylkeskommunale og statlige, og tilbudt hjelp til å søke om disse. Det jobbes videre med forslag til tiltak.

I kommuneplanen er et av tiltakene at kommunale bygg kan brukes som arenaer der innbyggerne kan møtes på tvers av alder og ulike interesser. Det skal også legges til rette for utlånssentraler flere steder i kommunen.

De siste årene har Marnardal, Lindesnes og Mandal kommune hatt foreldreveiledningskurs i introduksjonsprogrammet. International Child Development Programme (ICDP) er et gruppebasert veiledningsprogram for foreldre. Målsettingen er å bidra til å støtte og styrke foreldre i foreldrerollen. For foreldre med minoritetsbakgrunn kan det bygge bro mellom egne og storsamfunnets tradisjoner og verdier knyttet til barneoppdragelse.

TILTAK:

- Kommunen dekker fritidsaktiviteter for introduksjonsprogramdeltaker og deres barn.
- Miljøarbeider har ansvar for hverdagsintegreringen i hele stønadsperioden.
- Frivillig arbeid:
 - Det jobbes videre med forslag til tiltak etter ressurstreffet med lag og foreninger
 - Årlig dialogmøte med frivillige lag og foreninger for å utvikle samarbeidet
- Foreldreopplæringsprogram (ICDP) i introduksjonsprogrammet.

Utdrag fra regjeringens integreringsstrategi:

“Hverdagsintegrering skjer der folk møtes i små og store fellesskap, på formelle og uformelle arenaer som på arbeidsplassen, i barnehage og skole, i bo - nærmiljø, i kulturlivet og gjennom engasjement frivillige organisasjoner og andre og andre deler av sivilsamfunnet. Hverdagsintegrering handler om å skape tillit, tilhørighet, nettverk og deltakelse. Fordi hverdagsintegrering er noe som skjer i møte mellom mennesker, er det ikke noe som kan vedtas eller gjøres av det offentlige alene”.

6.3.1.

Minoritetshelse

Rapporter fra statistisk sentralbyrå og Folkehelseinstituttet viser en del utfordringer blant personer i Norge med innvandrerbakgrunn.

På spørsmål om hvordan man opplever egen helse-tilstand svarer 86 prosent av befolkningen god eller meget god, mens tilsvarende tall fra innvandrer-befolkningen er 67 prosent. Flere innvandrere enn norskfødte rapporterer sykdomsdiagnoser og psyko-somatiske plager, og forekomsten av psykiske plager er tre ganger så høy som i majoritetsbefolkningen.

Antall legebesøk er dobbelt så høyt for immigranter som hos befolkningen for øvrig, mens for tannlegebesøk er situasjonen omvendt. Legevakten benyttes oftere av innvandrerbefolkningen enn norskfødte.

Rettfærdig fordelte og likeverdige helsetjenester er et viktig bidrag for å rette opp helsemessig sosiale forskjeller.

Generelt er levekårene for ikke vestlige innvandrere dårligere enn for majoritetsbefolkningen. Den samme gruppen er overrepresentert i statistikken over arbeidsledige og uførepensjonerte, og i yrker med lav status og dårlig lønn. Bedring av levekår vil bidra til å jevne ut forskjeller.

Mange av kulturene migrantene har med seg bygger på kollektivistiske familiestrukturer. De er vant til at stor-familien løser mange av dagliglivets problemer. Når man bosetter seg i et individualistisk samfunn oppstår det problemer som utløser både fysiske og psykiske reaksjoner. Mange mangler både språk og innsikt til å forstå samfunnet omkring seg.

TILTAK:

- Tverrfaglig samarbeid - hele kommunen bosetter flyktninger.
- Foreldreopplæringsprogram (ICDP) i introduksjonsprogrammet.
- Tett oppfølging av miljøarbeidere for å koordinere flyktnings behov for helsetjenester.

6.4

Retten til å leve et fritt liv

MÅL:

- Bygge ned barrierer for den enkeltes frihet, herunder forebygge negativ sosial kontroll.

Regjeringen styrker arbeidet mot negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse med en ny fireårig handlingsplan.

Stortinget ber regjeringen sørge for at politi, skoler og andre relevante offentlige etater sikres tilstrekkelig kunnskap om tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og æresrelatert vold inkludert æresdrap. Dette arbeidet må tas på alvor i alle kommuner og distrikt i Norge.

Det er forslag om å styrke undervisningstilbudet i "Vold i nære relasjoner" for voksne innvandrere.

I alle kommuner skal det lages handlingsplaner som motvirker negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse.

Sentralt for å forstå og forebygge at ungdom med innvandrerbakgrunn utsettes for negativ sosial kontroll er foreldrenes perspektiver, tradisjoner og orientering mot opprinnelseslandet. Rapporten "Migrasjon, foreldreskap og sosial kontroll", som Fafo har laget på oppdrag fra IMDi, viser at negativ sosial kontroll er en stor utfordring. Mange unge med innvandrerbakgrunn opplever begrensinger i hverdagen. Rapporten viser hvordan innvandrerungdom oppfatter foreldrenes holdninger til kjønn, vennskap, legning og seksualitet. Svarene ungdom som har deltatt i undersøkelsen gir viser at flertallet lever som jevnaldrende. De fleste er også mer liberale enn foreldrene er. Et mindretall både gutter og jenter lever med streng sosial kontroll. Mange av disse har det krevende og flere lever såkalte dobbeltliv.

Marnardal, Lindesnes og Mandal har de siste årene opplevd utfordringer, spesielt med negativ sosial kontroll i de tre kommunene. Det er opprettet samarbeidet med fylkeskommunen, politiet, IMDi og SLT-koordinator i flere saker. Dette samarbeidet må videreutvikles og det må utarbeides en handlingsplan mot negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse.

Kvalifiseringsenheten har brukt undervisningsopplegget "Prosjekt frihet", for forebygging av mobbing og negativ sosial kontroll det siste skoleåret. Opplegget krever deltakelse fra alle elever.

TILTAK:

- Undervisningstilbudet "Prosjekt frihet" holdes for alle i introduksjonsprogrammet.
- Det skal utarbeides en handlingsplan som motvirker negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse sammen med politi og fylkeskommunen. Gjennomføre tiltak i henhold til denne.

Negativ sosial kontroll forstår vi her som ulike former for oppsyn, press, trusler og tvang som utøves for å sikre at enkeltpersoner lever i tråd med familiens eller gruppens normer. Kontrollen kjennetegnes ved at den er systematisk og kan bryte ned den enkeltes rettigheter i henhold til blant annet barnekonvensjonen og norsk lov.

Æresrelatert vold forstår vi her som vold utløst av familiens behov for å ivareta eller gjenopprette ære eller anseelse. Dette forekommer i familier med sterke kollektivistiske og patriarkalske verdier. Jenter er særlig utsatt fordi deres seksuelle adferd er knyttet til familiens ære, og fordi uønsket adferd kan påføre hele familien skam.

Barneekteskap forstår vi her som ekteskap der en eller begge parter er under 18 år. Den som er under 18 år, kan ikke inngå ekteskap uten samtykke fra dem eller den som har foreldreansvaret, og tillatelse fra Fylkesmannen. Fylkesmannen kan ikke gi tillatelse dersom den som søker er under 16 år.

Kjønnslemlestelse forstår vi her som et inngrep i en kvinnes kjønnsorgan som skader kjønnsorganet eller påfører det varige forandringer. Kjønnslemlestelse er forbundet med intens smerte og blødninger, og kan føre til infeksjoner, kroniske smerter, seksuelle problemer, fødselskomplikasjoner, og økt fare for dødfødsler.

Tvangsekteskap forstår vi her som ekteskapsinngåelse der en eller begge ektefellene ikke har mulighet til å velge å forbli ugift uten å bli utsatt for vold, frihetsberøvelse, annen straffbar eller urettmessig adferd eller utilbørlig press. Tvangsekteskap er en form for vold i nære relasjoner, og kan i praksis også innebære at den enkelte ikke har mulighet til å velge seg ut av en forlovelse eller et inngått ekteskap, eller velge en partner på tvers av familiens ønsker, uten å bli utsatt for represalier.

Flergifte forstår vi her som bigami eller polygami. Det vil si at en person er gift med to eller flere personer samtidig.

6.5.

Økonomi

Det følger tilskudd for bosatte flyktninger fordelt på fem år.

Kommuner som bosetter flyktninger med nedsatt fysisk og/eller psykisk funksjonsevne, samt flyktninger med voldelig atferd og rusproblemer eller alvorlige atferdsvansker kan søke om tilskudd fra IMDi for å dekke ekstraordinære utgifter de har som følge av bosettingen. Tilskuddet er øremerket og følger den enkelte flyktning.

Det er lite forutsigbart å bosette flyktninger. Det ser man på utviklingen de siste årene hvor det ble bosatt 134 flyktninger i henholdsvis 2016 og 2017, mens det bosettes 32 i 2019. Det statlige tilskuddet gis over fem år, men det reduseres fra kr 279 000,- første året til kr 71 600,- femte året. Erfaringen viser at når kommunen øker antall bosatte er tilskuddsmidlene fra staten høyere enn utgiftene til tjenestetilbudet og motsatt når kommunen reduserer antall bosettinger.

TILTAK:

- Integreringstilskuddet skal i sin helhet gå til integreringsarbeid.
- Integreringstilskuddet prioriteres til de fagfelt som jobber direkte med integrering.
- Det tilsettes en egen tilskuddskoordinator med ansvar for søknad og oppfølging av flyktninger med nedsatt funksjonsevne og atferdsvansker.

Suksesshistorier fra andre kommuner

Kommuner som får aktivisert det private næringsliv får flere bein å stå på.

Café Vintage - en smak av verden

En ung dame i Sandefjord fikk en ide da hun giftet seg med en mann fra Peru som ikke ville gå på skole for å lære seg norsk. Hun startet en kafe fordi hun mente at matlaging er en god arena for å lære et nytt språk. Du utfører dagligdagse handlinger som krever samarbeid. Dette ga henne ideen til et forretningskonsept for damer som ikke klarer å komme ut i arbeidslivet ofte på grunn av språkvansker.

Forretningsideen er:

- Kafé med matlaging og "take-away"
- Rengjøringstjenester
- Utleie av selskapslokaler med eller servering
- Sy barneklær
- Reparere klær
- Holde foredrag for andre

Hun har et samarbeid med det lokale NAV-kontoret slik at hun kan ta imot svake elever som har behov for arbeidstrening.

Prosjektet har søkt og fått tilskudd fra Barne- og familiedirektoratet. I perioden 2019 til februar 2021 er VB prosjekter i det strategiske partnerskapet E-woman innunder ERASMUS+ ordningen (dette er et prosjekt som har som formål å utvikle verktøy for å bedre arbeidsintegrering av unge kvinner som migrerer til Europa)

Etablerer av dette prosjektet reiser rundt i Norge for å fortelle og inspirasjon til andre kommuner som sliter med å få deltakere i Introduksjonsprogrammet i aktivitet.

Asker kommune

Kriterier for utvelgelse av Asker som bosettingskommune i 2018:

- Et prosjekt i samarbeid med Ikea der innvandrerkvinner som står langt fra arbeidslivet får opplæring i salg og service, søm og norsk
- Jobbsjansen del A: kvalifiseringsprosjekter for kvinner med innvanderbakgrunn.
- Jobbsjansen del C - et fjerde år i introduksjonsprogram, målgruppen er deltagere med liten eller ingen utdanning som har behov for lengre arbeidsrettede løp, deltakere på grunnskole og deltakere som gjennomfører fagbrev.
- Helhetlig oppfølging av lavinntektsfamilier, hensikten med modellen er å motvirke fattigdom og dets konsekvenser gjennom koordinerte tjenester som understøtter familiens økonomi, forbedrer familiens arbeids- og boligsituasjon og øker barnas sosiale deltakelse
- Asker velferdslab: Ny modell for å koordinere tjenester til familier eller ungdommer i en vanskelig livssituasjon. Vi går fra å tenke velferd som en kostnad, til å tenke velferd som en investering.
- Kvalifisering av minoritetspråklige til helsefagarbeidere og barne- og ungdomsarbeider: Alternative løp for personer som mangler grunnskole, slik at de kan skaffe seg fagbrev.

<https://vintage-baby.net/IMDi.no> - Asker kommune

7. Enslige mindreårige flyktninger

Det har vært avdelinger for enslige mindreårige flyktninger i Lindesnes og Mandal. Ansvar for enslige mindreårige bosatt i Marnardal ble i 2018 overtatt av Mandal. Enslige mindreårige flyktninger kommer alene og uten foresatte til Norge, og blir bosatte i en kommune etter at de har hatt et opphold på omsorgssentre eller mottak som er tilrettelagt for dette formål.

Enslige mindreårige flyktninger trenger kommunale tjenester på lik linje med øvrige innbyggere. Dette gjelder skole, helse, fritidsaktiviteter og et aktivt frivillighetsarbeid.

Arbeidsgruppa for integrering på dette området foreslår at avdeling for enslige mindreårige organiseres under Oppvekst i Familiens hus. Administrativ funksjon i avdelingen fortsetter som i dag.

Når enslige mindreårige blir bosatt i kommunen blir de bosatt i boliger som er tilnærmet like et ordinært hjem. De ansatte jobber ut ifra traumebevisst omsorg og med fokus på psykisk helse. Det er et overordnet mål å skape trygge hjem.

Ungdommene som bosettes er ofte traumatiserte gjennom krevende flukt, voldelige opplevelser, usikkerhet, savn etter familie, relasjonsskader og tapt barndom. Kommunens arbeid med enslige mindreårige må være koordinert, og alle involverte bør ha god kompetanse innenfor traumebasert omsorg. Erfaringer viser at det kan være krevende å få til gode behandlingsløp når ungdommene har psykiske utfordringer rus/atferdsproblematikk eller manglende boferdigheter. Skole, helse og kommunal koordinering er viktig i dette arbeidet.

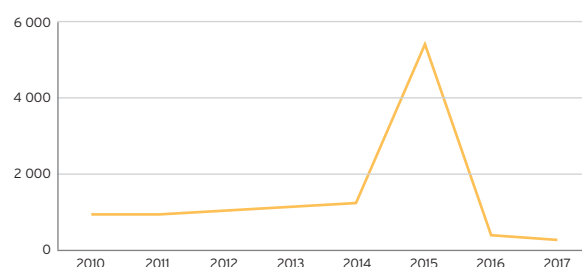
Framtidsutsikten er at antall hybelboere blir doblet i 2020. De som bor på hybler blir fulgt opp av utegruppa som skal følge opp enslige mindreårige etter skoletid. Beregning viser at det vil bli behov tre hele stillinger til dette arbeidet.

Resultat av et langsiktig og fornuftig integreringsarbeid av enslige mindreårige vil være ungdom som får utdanning og arbeid på lik linje med norskfødte.

Framtidsutsiktene og strukturer som må være på plass før vi blir en kommune og som de involverte i arbeidsgruppa på dette området ønsker:

- Tjenesteområdet skal organiseres i Oppvekst.
- Tilpasse framtidig drift etter ankomst og behov.
- Utegruppa styrkes
- Praksis og rutiner må samkjøres når avdelinger slås sammen.
- Digitaliseringen av arbeidet må videreutvikles

Oversikt over utviklingen for ankomst av enslige mindreårige flyktninger til Norge fra 2010 til 2017.

TILTAK:

- **Ordinert tjenesteapparat**
 - Skole
 - Helse
 - Fritidsaktivitet
 - Aktivt frivillighetsarbeid
- **Ansatte jobber etter prinsipper for traumebevisst omsorg med fokus på psykisk helse.**

8. Intervju med deltakere i Introduksjonsprogrammet

Navn:	Mayas Youssef
Nasjonalitet:	Syria, Aleppo
Utdanning fra Syria:	2 år med jusstudier
Alder:	28 år
	Asylsøker i sju måneder, kom til Mandal som asylsøker
	Oppstart i Introduksjonsprogram i desember 2017
Norsknivå:	B1/B2, testen er addaptiv og gjennomføres høsten 2019 med håp om B2 nivå, både muntlig og skriftlig.
	Starter på Karriere, Lindesnes høsten 2019
Praksis:	Kvisla barnehage
Fremtidsønske:	Fagbrev som barn og ungdomsarbeider.

Mayas fortalte litt om flukten til Norge gjennom flyktningeleir i Hellas, med hjelp fra FN ankom han Norge som asylsøker. Det var en tøff prosess med adskillelse fra familie, adskillelse fra venner og kjærester i flyktningeleiren, der alle ble spredt rundt i Europa.

Mayas ble sendt til Norge, og Mandal etter hvert i asylprosessen. Han er fra en stor by, og ønsket å komme til en stor by i Norge. Han ble svært ensom og deprimeret i starten av oppholdet i Norge, men etter hvert har tilværelsen lysnet, og han har bestemt seg for å gjøre det beste ut av livssituasjonen sin. Han har forstått at han må satse på å lære språket, og å få seg en utdanning i løpet av de fem årene kommunen kan hjelpe han.

Mayas forteller at han lagde en individuell plan om hva han skulle gjøre med livet sitt som flyktning i Norge. Han har fått norskundervisning i Kvalifiseringsenheten, og har vært i praksis der han lærte om norsk arbeidsliv og hvordan kollegaer snakker til hverandre. Planen er endret underveis på grunn av at han ikke hadde innsikt i hva det krevde å lære seg et nytt språk og en ny kultur

Framtidsdrømmen til Mayas er å lære så mye språk at han kan fortsette der livet slapp i Aleppo i Syria - i en stor by i et norsk universitet.

Navn: Mariam Sharkawi

Er en syrisk familiegyenforent dame som kom til Mandal august 2017. Hun er gift og har et barn som går i barnehage. Mannen hennes har 70 prosent jobb i Mandal.

Hun er kommet til A1/A2 nivå i språkopplæringen, det betyr at hun kan kommunisere om dagligdagse temaer. Hun har fagutdanning i design og søm fra hjemlandet, der hun reparerte tøy og tok imot førskolebarn som skulle lære å lese og skrive. Hun kan godt tenke seg å fortsette med å sy i Norge, men har innsett at det ikke er så enkelt å skape et levebrød av det.

Mariam har fått utvidet Introduksjonsprogrammet med ett år, fordi at hun ikke har nådd de målene hun hadde i utgangspunktet. Språket er den største barrieren.

Mariam forteller at den individuelle planen er fulgt, og hun har vært to uker i arbeidspraksis i bruktbutikk med oppfølging fra NAV. Der fikk hun hjelp til å kommunisere både av de ansatte og av kundene, og det har gitt henne inspirasjon til å kanskje satse på fagbrev i salg og service.

Hun er fornøyd med oppfølgingen både av norsklærere, programrådgivere og miljøarbeidere. Hun ønsker seg fritidsaktiviteter der hun kan praktisere dagligtale.

Framtidsdrømmen er å kunne forstå og snakke norsk flytende, og å få 100 prosent arbeid.

Navn: Ghaleb Fadel Alakabani
Nasjonalitet: Syrisk
Alder: 53 år
Sivilstand: Gift og har fire barn
Bosted: Vigeland
Yrke i Syria: Bygningsarbeider
Elev ved Karriere, Lindesnes
Introduksjonsprogram i tre år
Lærling i logistikk
Læreplass: Hjelpemiddelsentralen, Vigeland

Galeb kom til Norge fra Syria i 2015. Språknivået hans er A2. Han har vært elev i Kvalifiseringsenheten før han begynte ved Karriere Lindesnes. Nå er han lærling i logistikk-faget. Han trives godt i jobben han har, og er veldig glad for den muligheten han har fått.

Han lagde en individuell plan da han startet i Introduksjonsprogrammet, men den er endret. Han forsto med en gang han kom til Norge at han ikke kunne fortsette som bygningsarbeider. I Syria blir alle hus bygd i mur, og kravet til bolig er helt annerledes på grunn av klima og ressurstilgang. Planen hans da han startet kvalifiseringsløpet i Norge var at han skulle bli sjåfør, og han tok sertifikat raskt etter bosetting, men mulighetene hans er blitt helt annerledes enn han tenkte i utgangspunktet.

Galeb er veldig godt fornøyd med den hjelpen han har fått av flyktningetjenesten i Lindesnes. Det har vært enkelt å få råd og veiledning når det er noe han er usikker på. Han trives godt på Vigeland og har fått norske venner. Når det gjelder språkundervisningen er han fornøyd med lærerne på skolen, men å lære et nytt språk som er så fundamentalt forskjellig fra arabisk har vært, og er en stor utfordring når man er en godt voksen, sier Galeb med et glimt i øyet.

Galeb skal ta fagprøven i juni 2020.

Framtidsdrømmen er å få større innsikt i norsk språk og kultur, at barna skal få en trygg oppvekst med mulighet til skolegang.

BEGREPSAVKLARINGER

Anmodningen er det antallet flyktninger staten ber en kommune om å bosette. Kommunen vedtar selv hvor mange flyktninger de skal bosette i løpet av året.

Asylsøker er en person som søker om asylstatus og beskyttelse som flyktning.

Arbeidsinnvandrere er en person som har lovlig opphold i Norge for å jobbe. Statsborgere fra EU/EØS/EFTA - land kan bo i Norge og arbeide uten å søke om oppholdstillatelse, men må registrere seg hos politiet for opphold som varer lengre enn tre måneder. Personer fra Norden kan reise fritt i Skandinavia.

Bosatt flyktning er en flyktning når han eller hun ankommer kommunen de har fått tildelt som bosettingskommune.

Familieinnvandring er en fellesbetegnelse på utenlandske personer som får opphold i Norge fordi de enten har familie som bor lovlig i Norge, eller som gifter seg med en norsk statsborger. Familieinnvandring blir først og fremst gitt til nære familiemedlemmer som ektefeller, registrerte partnere, samboere i minimum to år og barn under 18 år. For å få innvilget familieinnvandring stilles det som hovedregel krav om at den som allerede bor i Norge skal kunne forsørge de som kommer.

Enslig mindreårig asylsøker er asylsøkere som kommer til landet og er under 18 år uten foresatte.

Flyktning er en person som har fått asylstatus eller annen som har fått opphold etter FNs flyktningkonvensjon, med de rettighetene som følger med. Asyl er en status som gis til flyktninger som med rette frykter forfølgelse på grunn av rase, religion, nasjonalitet, politisk oppfatning eller tilhørighet til en spesiell gruppe. Asylstatus gis av staten ved UDI, enten etter behandling av en asylsøknad eller ved at en person hentes til Norge, for eksempel fra en flyktningleir. Asylstatusen innebærer blant annet beskyttelse mot å bli sendt tilbake til det området der asylanten har grunn til å frykte forfølgelse. Asylstatus gir også visse rettigheter som medlem i folketrygden.

Innvandrere er en person som har opphold og bor i Norge, men er født i utlandet av utenlandske foreldre.

Nasjonalt introduksjonsregister (NIR) er et register over enkeltpersoners deltakelse i norskopplæring og introduksjonsprogram. Kommunene gjennomfører norskopplæringen og introduksjonsprogrammet, og registrer opplysninger om deltakelse i dette registeret. Registeret omfatter også personer som er i målgruppa for norskopplæring for asylsøkere.

Norskfødte med innvandrerforeldre er personer som er født i Norge med innvandrerforeldre.

Opphold på humanitært grunnlag gjelder personer som får oppholdstillatelse i Norge på grunn av sterke menneskelige hensyn eller fordi han eller hun har særlig tilknytning til Norge. En flyktning som har fått en slik oppholdstillatelse har de samme rettighetene til bosetting og introduksjonsprogram som en flyktning med asylstatus. De har imidlertid ikke de samme rettighetene som personer med asyl i forhold til medlemskap i folketrygden.

Oppholdstillatelse er en tillatelse til å oppholde seg i Norge utover tre måneder. Borgere av EU-land trenger ikke en slik tillatelse.

Kilder:

www.IMDi.no

www.ks.no

www.ssb.no

www.kompetansenorge.no

www.fhi.no

www.regjeringen.no

www.nafo.oslomet.no

www.vintage-baby.net

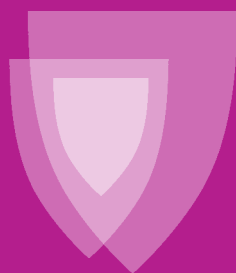
www.lovdatab.no

www.mandal.kommune.no

www.lindesnes.kommune.no

www.marnardal.kommune.no

BEDRE SAMMEN

Nye Lindesnes

www.nyelindesnes.no

Postadresse: Nye Lindesnes, co/Mandal kommune, Postboks 905, 4509 Mandal

Godkjent i fellesnemnda 21.06.2019